

دختروتوی

این رمان در کنار رمان «پاییز فصل آخر سال است» در سال ۹۴ به عنوان رمان برگزیده در هشتمین دوره معرفی شد؛

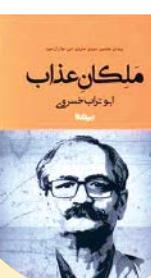
رمانی که در شهرستان پلدختر می‌گذرد و قصه‌ای از روزگار جنگ را بازگو می‌کند. شهریار عباسی که خود داوری و دبیری جایزه جلال آل احمد را نیز بعده داشته در این رمان کم حجم خواندن را به فضایی کوهستانی می‌برد. این رمان با وجود برگزیده شدن در این جایزه، مورد اقبال واقع نشده و باگذشت پنج سال از انتشار و چهار سال پس از برگزیده شدن از چاپ دوم فراتر نرفته و این به معنای این است که یک جایزه ادبی نتوانسته نظر مخاطبان را نسبت به این کتاب عوض کند. هرچند رمان دیگری که با «دختروتوی» برگزیده شد به چاپ‌های متعدد رسید که بسیاری معتقدند این اقبال با ارتباط با جایزه‌ای است که به رمان مرعشی تعلق گرفت.

آه باشین

دومین جلد از سه‌گانه محمد کاظم مژینانی در هفتمنی دوره جایزه جلال آل احمد بر رمان «ملکان عذاب» به صورت مشترک برگزیده شد؛ رمانی که قصه‌ای از چند نسل را بازگو می‌کند که هر کدام سرگذشتی دارد، ولی این رمان هم نتوانسته به چاپ‌های متعدد برسد. چاپ پنجم این رمان در سال ۹۸ روانه کتابفروشی‌ها شده است. این را باید در کنار جشنواره‌ای قرارداد که ناشر کتاب برایش برگزار کرد و این نیز عامل دیگری برای فروش کتاب بود و گزنه جایزه اتفاق ویژه‌ای برای کتاب رقم نزد. این در حالی است که بسیاری از آثار ترجمه‌ای بدون تبلیغات و برگزیده شدن در جایزه ادبی به چاپ‌های متعدد مرسنده باید علت آن را در اعتماد مخاطبان جست و جوکرد.

ملکان عذاب

رمان ابوتراب خسروی در هفتمنی دوره این جایزه که در سال ۹۳ برگزیده شد، یکی از برگزیده‌های بخش رمان بود. اثری که طی سال‌های پس از برگزاری، چند ناشر عرض کرده و لی این تعییر ناشر سبب نشد که اثر توسط مخاطبان خوانده شود. هر چند در مخالف ادبی این اثر دیده شده، ولی دامنه آن به میان جامعه کشیده نشد و از جواز ادبی انتظار می‌رود کتابی را به میان مخاطبان عمومی بکشاند، در غیر این صورت احتمالاً مخالف ادبی به آثار ابوتراب خسروی و اکنش نشان می‌دادند و بدنی نیز بردن یک جایزه برای جمع‌های ادبی تفاوت ندارد.

بررسی کارکرد جایزه‌ای با مردمان برگزیده «جایزه جلال»

تفاکر جلال!

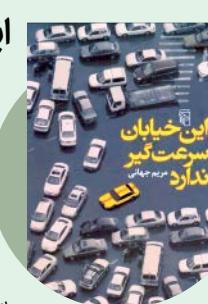
یکی از کارکردهایی که برای جایزه‌ای در جهان در نظر می‌گیرند، حمایت از نوع ادبی است. هر جایزه‌ای با توجه به اهدافی که برای خودش در نظر می‌گیرد، اثری را می‌گزیند و با حمایت های مختلف آن کتاب را به مخاطبان معرفی می‌کند. آثار بسیاری را می‌توان نام پرده که پس از برگزیده شدن در یک جایزه ادبی، سروصدای بسیاری را در جهان ایجاد کرده‌اند. حتی گاهی برگزیده شدن یک کتاب از یک نویسنده، نام آن نویسنده را بر سر زبان‌های اندیخته و او را از فراموشی خارج کرده است. برای این حرف می‌توان مصاديق بسیاری بر شمرد که یک جایزه، نویسنده و کتاب‌هایش را در کانون توجه قرار داده است. حال با این توصیف‌ها باید گفته آنچه انتظار می‌روید این است که جایزه ادبی در ایران نیز همین کارکرد را داشته باشد، ولی آنچه در عمل اتفاق می‌افتد بیشتر شبیه رفیق بازی ادبی بوده و انتخاب‌ها محفلی است. انتخاب‌های دارای این نویسنده و کتاب‌هایش را در آنچه انتظار می‌گزیند را فراهم کنند. تنها یک نمایش ادبی است. این اتفاق چپ و راست هم ندارد و در اغلب جایزه‌ها این اتفاق هستیم که یک جایزه تاثیر چندانی در مسیر ادبی یک نویسنده و آثارش ندارد. احتمالاً اگر به ذهن‌تان خیلی فشار بیاورد، بتوانید یکی دو کاری که در جایزه ادبی برگزیده شدن و این برگزیده شدن کار در ادوار جایزه‌ای مسیر حرکت رویه‌ای جلوی اثر و نویسنده را فراهم کنید کدام کار در ادوار جایزه‌ای برگزیده است. جایزه ادبی جلال آل احمد که جایزه ملی و دولتی است چند روز پیش دوازده همین دوره اش برگزار شد، جایزه‌ای که به نظر می‌رسد نکات بالادر براهش صادق است و کارهایی که در آن طی دوره‌های مختلف برگزیده شده‌اند، از نگاه ناظران چندان بالا قابل رویه‌رو نشده‌اند که شاید دلیل آن را در اعتماد مخاطبان به آن باید جست. حتی جایزه شبه خصوصی روشنگری وغیر آن نیز در این دسته قرار دارد و می‌توانید مرور کنید کدام کار در آنها برگزیده شده و بعد از آن در باره نویسنده و آثارش در میان مخاطبان سخن گفته شده است. در ادامه مروری برخی آثاری که طی سال‌های اخیر در جایزه جلال برگزیده شده‌اند، کرده‌ایم تا شاید قبول کنید که نام برخی از آثار حتی به گوشتن نخورد است.

بی کتابی

محمد رضا شریفی خوشان در سال ۹۶ به عنوان نویسنده این اثر برگزیده و معرفی شد. رمان متفاوت که بسیاری از مخاطبان به آن واکنش مثبت نشان دادند که بخشی از این واکنش‌ها پیش از برگزیده شدن این اثر بود. با این حال برگزیده شدن آن در یک جایزه ادبی نتوانست تاثیری در روند فروش و دیده شدن نویسنده‌اش بگذارد. زیرا شریفی خوشان به‌اندازه کافی به عنوان یک نویسنده که حرف‌هایی برای گفتن دارد، شناخته شده بود و برگزیده شدن در جایزه جلال تاثیری در مسیر او نداشت. این رمان که در روزگار قاجاری گذرد خواننده را به سفری در تاریخ می‌برد.

این خیابان سرعت‌گیر ندارد

مریم جهانی در سال ۹۶ بابت این رمان به صورت مشترک با محمد رضا شریفی خوشان برگزیده بخش رمان و داستان بلند شد. رمان او به خاطر خلق موقعیت نو و توجه به زندگی روزمره شخصیتی که کمتر در ادبیات معاصر به آن پرداخته شده، همراه با داستانی گیرا و قصه‌گویی مناسب و استفاده از خرد روانی‌ها برای ساخت شخصیت‌های داستان مورد توجه داوران قرار گرفت و توانست در بین برگزیده‌های این جایزه قرار بگیرد. برگزیده شدن در دهه‌مین دوره جایزه جلال آل احمد تاثیر زیبایی بر رمان جهانی نداشت و طبق آمار خانه کتاب این رمان به چاپ سوم در هر چاپ یک هزار نسخه رسیده که این یعنی هیچ!

لمیزره

محمد رضا بایرامی، نویسنده با سابقه و شناخته شده ادبیات داستانی است که در فضای جنگ یکی از نازن‌های مشهور در ادبیات داستانی ایران است. او با آثار متعددش یکی از نویسندهای پرکار ایران محسوب می‌شود که سال ۹۵ در نهمین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد اثرش برگزیده شد. اثری که در روزگار صدام حسین اتفاق می‌افتد و یکی از آثار متفاوت در زمینه جنگ تحمیلی است، اما این اثر با وجود برگزیده شدن در جایزه جلال آل احمد، کتاب سال جمهوری اسلامی و جایزه شهید حبیب‌غنى پور و باگذشت سه سال از آن تا این زمان هیچ‌گزینی نداشت. این میزره از پله سوم چاپ بالاتر نرفته است. این موقعیتی است که دیگر آثار بایرامی که جایزه هم نبرده‌اند، در آن قرار دارد و می‌توان نتیجه گرفت که جایزه تاثیری در نگاه مخاطب نداشت، در حالی که پس از برگزیده شدن رمان بایرامی، نقدهای مثبت و منفی بسیاری حول آن مطرح شد، اما در بر همان پاشنه برای آثار بایرامی چرخیده و روای طبیعی را طی کرده است.